

ההון הפיקוחי

תוכן העניינים

<u>עמוד</u>	<u>נושא</u>
202-2	מבנה ההון הפיקוחי
202-2	מגבלות על מבנה ההון
202-2	הגדרות
202-3	הון עצמי רובד 1
202-4	התאמות פיקוחיות וניכויים מהון עצמי רובד 1
202-5	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים
202-6	הון רובד 1 נוסף
202-7	ניכויים מהון רובד 1 נוסף
202-7	הון רובד 2
202-7	ניכויים מהון רובד 2
202-8	ניכויי סף
202-9	פריטים המשוקללים ב-1250%
	נספחים -
202-10	א' קריטריונים לסיווג מניות רגילות
202-11	ב' זכויות מיעוט והון אחר המונפק בחברות בת מאוחדות המוחזק על ידי צד ג'
202-12	ג' קריטריונים להכללת מכשירים בהון רובד 1 נוסף
202-14	ד' קריטריונים להכללת מכשירים בהון רובד 2
202-16	ה' דרישות לספיגת הפסדים בנקודת האי-קיימות
202-17	ו' דוגמא לחישוב מגבלת 15% מהון עצמי
202-18	ז' נוסח הודעה על הנפקת מכשיר הון המוכר כהון רובד 2
202-22	ח' ניכוי מהון עצמי רובד 1 של הלוואות לדירור לא צוברות

מבנה ההון הפיקוחי

1. ההון הפיקוחי מורכב משני הרבדים הבאים :
  - א. הון רובד 1 (הון על בסיס מתמשך - going-concern capital) הכולל :
    - (1) הון עצמי רובד 1 (Common Equity Tier 1) ; ו-1
    - (2) הון רובד 1 נוסף (Additional Tier 1)
  - ב. הון רובד 2 (Tier 2) (הון בחדלות פירעון - gone-concern capital)

מגבלות על מבנה ההון

2. על מבנה ההון יחולו המגבלות הבאות :
  - א. הון רובד 2 לא יעלה על 100% מהון רובד 1, לאחר הניכויים הנדרשים מהון זה.
  - ב. מכשירי הון הכשירים להיכלל בהון רובד 2 לא יעלו על 50% מהון רובד 1 לאחר הניכויים הנדרשים מהון זה. מגבלה זו אינה כוללת את מכשירי ההון שנכללו קודם לתחילת הוראה זו בהון רובד 2 עליון, וזאת בגובה יתרת אותם מכשירים ליום 31.12.13 ובהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראה מספר 299 (ההון הפיקוחי – הוראות מעבר).

הגדרות

3. להלן ההגדרות בהוראה :

"השקעה"

- החזקה ישירה, עקיפה¹ וסינטטית במכשירי הון. לדוגמה, על התאגידים הבנקאיים לסקור החזקות של ניירות ערך העוקבים אחר מדדים כדי לקבוע את החזקות הבסיס שלהם בהון.
- החזקה בתיק הבנקאי ובתיק למסחר. יש לכלול את פוזיציות היתר נטו על אותה חשיפת בסיס כאשר מועד הפירעון של פוזיציות היתר ופוזיציות החסר זהה או שהתקופה שנותרה לפירעון היא לפחות שנה אחת. קיזוז פוזיציות יתר עם פוזיציות חסר ייעשה רק באם שתי החשיפות רשומות בתיק למסחר או בתיק הבנקאי.
- פוזיציות חיתום המוחזקות מעל חמישה ימי עסקים. אין חובה לכלול פוזיציות חיתום המוחזקות עד חמישה ימי עסקים.
- ואולם, אם מכשיר ההון אינו עומד בקריטריונים של הון עצמי רובד 1, הון רובד 1 נוסף או הון רובד 2 של התאגיד הבנקאי בהתאם להוראה זו, יחשב ההון כמניות רגילות לענין הגדרה זו.

¹ החזקות עקיפות הן חשיפות או חלק מחשיפות, שבמידה והחזקה ישירה מאבדת את ערכה, ייגרם הפסד משמעותי לתאגיד הבנקאי השווה להפסד בערך החזקות הישירות.

- בכפוף לשיקול דעת של המפקח, ובאישור מוקדם שלו, יוכלו תאגידי בנקאיים שלא לכלול השקעות זמניות מסוימות כאשר אלו נעשו במסגרת של פתרון או הענקת סיוע פיננסי לארגון מחדש של תאגיד בקשיים.

”תאגיד פיננסי” - אחד מאלה:

- תאגיד בנקאי וחברות בת שלו ותאגיד חוץ שהוא בנק;
- חברת ביטוח;
- חברת כרטיסי אשראי וסולק;
- חברה לניהול קרנות נאמנות או לניהול תיקים;
- חברה לניהול קופות גמל או קרנות פנסיה;
- חברה אחרת שעיקר עיסוקה בתחום שוק ההון.

הון עצמי רובד 1

4. הון עצמי רובד 1 מורכב מסך הרכיבים הבאים:
- הון מניות רגילות שהונפק על ידי התאגיד הבנקאי העומד בקריטריונים המפורטים בנספח א';
  - פרמיה על מניות רגילות הכלולות בהון עצמי רובד 1;
  - עודפים, לרבות דיבידנד שהוצע או שהוכרז לאחר תאריך המאזן;
  - רווח כולל אחר מצטבר ועודפים אחרים שניתן להם גילוי, הכוללים:
    - (1) רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות של ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן;
    - (2) רווחים או הפסדים שטרם מומשו בגין גידורי תזרים מזומנים;
    - (3) התאמות מתרגום של יחידות אוטונומיות המוחזקות בחו"ל;
    - (4) קרן הון שנוצרה מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות;
    - (5) תקבולים על חשבון מניות, ובלבד שקיימת התחייבות בלתי חוזרת לרוכשן ולהקצותן, וכן סכומים שהתקבלו תמורת אופציות לרכישת מניות, ובלבד שסכומים אלה אינם ניתנים להחזרה;
    - (6) קרנות אחרות שקיבלו את אישור המפקח.
  - הון מניות רגילות שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי שאוחדו והמוחזקות על ידי צד ג' (זכויות מיעוט), כאשר מתקיימים לגביהן שני התנאים הבאים:
    - (1) המניות שבגינן נוצרו זכויות המיעוט, אם היו מונפקות על ידי התאגיד הבנקאי, היו עומדות בכל הקריטריונים לסיווג מניות רגילות, המפורטים בנספח א';
    - (2) חברת הבת שהנפיקה את המניות הינה תאגיד הכפוף לאותן דרישות יציבותיות מזעריות ולרמת פיקוח כתאגיד בנקאי.
- סכום זכויות המיעוט שיוכר בהון עצמי רובד 1 יחושב כמפורט בנספח ב'.

1. התאמות פיקוחיות וניכויים מהון עצמי רובד 1 כמפורט בסעיף 5.

התאמות פיקוחיות וניכויים מהון עצמי רובד 1

5. להלן ההתאמות הפיקוחיות והניכויים הנדרשים :

- א. מוניטין ויתר הנכסים הלא מוחשיים, לרבות מוניטין שנכלל בהשקעות משמעותיות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי ולרבות זכויות שירות למשכנתאות. זאת, בניכוי מיסים נדחים לשלם שישולקו אם הנכסים הלא מוחשיים יהפכו לפגומים או שיגרעו בהתאם להוראות הדיווח לציבור. אין להוסיף להון מוניטין שלילי ;
- ב. מיסים נדחים לקבל שמימושם מתבסס על רווחיות עתידית של התאגיד הבנקאי. מיסים נדחים לקבל ניתנים לקיזוז עם מיסים נדחים לשלם רק אם הם מתייחסים למיסים שהוטלו על ידי אותה רשות מס, והרשות הרלוונטית מתירה את הקיזוז. כאשר מיסים נדחים לקבל אלו מיוחסים להפרשי עיתוי (temporary differences) סכום הניכוי נקבע בהתאם לסעיף 13 "ניכויי סף". כל הנכסים האחרים מסוג זה, לדוגמה, אלו הקשורים להפסדי מס בלתי מנוצלים המועברים לשנים הבאות, או זיכויי מס בלתי מנוצלים, ינוכו במלואם בקיזוז מיסים נדחים לשלם כמפורט לעיל. מיסים נדחים לשלם שקיזוזם כנגד מיסים נדחים לקבל הותר, לא יכללו סכומים שקיזוזם כנגד הפחתת מוניטין, נכסים לא מוחשיים ונכסי קרן פנסיונית עם הטבות מוגדרות, ויחולקו באופן יחסי (pro-rata) בין מיסים נדחים לקבל הכפופים לטיפול בהתאם לניכויי הסף ומיסים נדחים לקבל שיש לנכותם במלואם ;
- ג. קרן פנסיונית עם הטבות מוגדרות (defined benefits) הרשומה כנכס במאזן, בניכוי מיסים נדחים לשלם שישולקו אם הנכס יהפוך לפגום או ייגרע בהתאם להוראות הדיווח לציבור. נכסים בקרן שבה יש לתאגיד הבנקאי גישה חופשית ובלתי מוגבלת, באופן המבטיח את יכולתו למשוך את הכספים מהקרן במהירות וללא קושי, יוכלו, באישור המפקח, לקזז את הניכוי. התחייבויות של קרן פנסיונית עם הטבות מוגדרות יוכרו במלואן בחישוב הון עצמי רובד 1 ;
- ד. סכום הרווח הכולל האחר המצטבר בגין גידורי תזרים מזומנים של פריטים שאינם מוצגים במאזן לפי שווי הוגן (כולל תזרימי מזומנים צפויים). כלומר, סכומים חיוביים ינוכו וסכומים שליליים יתווספו חזרה ;
- ה. גידול בהון העצמי הנובע מעסקאות איגוח, כגון כזו הקשורה להכנסת מרווח עתידית צפויה שתביא לרווח ממכירה, בהתאם לסעיף 562 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 205, בנושא "מדידה והלימות הון - סיכון אשראי - איגוח" ;
- ו. רווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההוגן של התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של התאגיד הבנקאי. בנוסף, בהתייחס להתחייבויות בגין מכשירים נגזרים, יש לגרוע את כל התאמות השווי החשבונאיות (DVA) הנובעות

מסיכון האשראי העצמי של הבנק. אין לקזז בין התאמות שווי הנובעות מסיכון האשראי העצמי של הבנק, לבין התאמות הנובעות מסיכון האשראי של הצדדים הנגדיים שלו;

ז. פער שלילי (shortfall) בין הפרשות להפסדים צפויים לפי גישת הדירוגים הפנימיים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 204 בנושא "מדידה והלימות הון – גישת הדירוגים הפנימיים לסיכון אשראי"; הסכום ינוכה במלואו ולא יוקטן ע"י השפעות מס כלשהן העשויות להתרחש אם ההפרשות יעלו לרמת ההפסדים הצפויים.

ח. השקעה עצמית במניות רגילות (treasury stock), המוחזקת באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבות של התאגיד הבנקאי לרכוש מניות של עצמו בכפוף להסכמים חוזיים); הניכוי ייעשה ללא קשר למיקום החשיפה בתיק הבנקאי או בתיק למסחר. כמו כן:

(1) ניתן לקזז פוזיציות יתר (long positions) ברוטו עם פוזיציות חסר בעלות אותה חשיפת בסיס, רק אם בפוזיציות החסר אין סיכון צד נגדי.

(2) על התאגיד הבנקאי לסקור אחזקות של ניירות ערך העוקבים אחר מדדים (index securities) על מנת לנכות חשיפות למניותיו. עם זאת, פוזיציות יתר ברוטו על מניות התאגיד הבנקאי הנובעות מהחזקת ניירות ערך העוקבים אחר מדדים ניתנות לקיזוז כנגד פוזיציות חסר במניות התאגיד הבנקאי הנובעות מפוזיציות חסר על אותו מדד בסיס. במקרים מעין אלו יתכן כי פוזיציות החסר יהיו כרוכות בסיכון צד נגדי (שיהיה כפוף לדרישת הון בגין סיכון אשראי לצד נגדי).

ט. החזקות צולבות הדדיות במניות רגילות של תאגידים פיננסיים;

י. השקעות בהון מניות של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי כמפורט בסעיף 6.

יא. סכומים לצורך כיסוי הלוואות לדיור שלאורך זמן אינן צוברות, כמפורט בנספח ח', לאחר השפעת המס המתייחס.

השקעות בהון של תאגידים פיננסיים

6. להלן הטיפול בהשקעות בהון של תאגידים פיננסיים:

א. כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי:

(1) השקעות שאינן במניות רגילות של תאגידים בנקאיים וחברות בת שלהם ינוכו במלואן מרובד ההון הרלבנטי כאמור בסעיפים 8 ו-11ג.

(2) השקעות במניות רגילות של תאגידים בנקאיים וחברות בת שלהם, ובמניות ובמכשירי הון של תאגידים פיננסיים אחרים (להלן – סך ההשקעות) יטופלו כדלקמן:

(א) כאשר סך ההשקעות אינו עולה על 10% מהון עצמי רובד 1 של התאגיד הבנקאי (לאחר הניכויים המפורטים בסעיף 5א. עד 5ט. ולפני הפחתה זו), כל השקעה תשוקלל בהתאם לסיכון של כל תאגיד.

(ב) כאשר סך ההשקעות עולה על 10% מהון עצמי רובד 1 של התאגיד הבנקאי או כאשר התאגיד הפיננסי הינו חברה קשורה של התאגיד הבנקאי, אזי הסכום שמעל 10% ינוכה מההון כדלקמן :

- הסכום שינוכה מהון עצמי רובד 1 יחושב כסך ההשקעות אשר עולה על 10% מהון עצמי רובד 1 של התאגיד הבנקאי מוכפל בסך ההשקעות בהון עצמי רובד 1 של התאגידים הפיננסיים ומחולק בסך ההשקעות.
- הסכום שינוכה מהון רובד 1 נוסף יחושב כסך ההשקעות אשר עולה על 10% מהון עצמי רובד 1 של התאגיד הבנקאי מוכפל בסך ההשקעות בהון רובד 1 נוסף של התאגידים הפיננסיים שאינם תאגידים בנקאיים או חברות בת שלהם ומחולק בסך ההשקעות .
- הסכום שינוכה מהון רובד 2 יחושב כסך ההשקעות אשר עולה על 10% מהון עצמי רובד 1 של התאגיד הבנקאי מוכפל בסך ההשקעות בהון רובד 2 של התאגידים הפיננסיים שאינם בנקאיים או חברות בת שלהם ומחולק בסך ההשקעות.

"חברה קשורה" לעניין סעיף זה מוגדרת כחברה השולטת או נשלטת על ידי התאגיד הבנקאי, או שהינה תחת שליטה משותפת יחד עם התאגיד הבנקאי. שליטה בחברה מוגדרת כ: (1) בעלות, שליטה או החזקה הכוללת זכות הצבעה של לפחות 20% בסוג של ני"ע בעלות זכות הצבעה בחברה; או (2) איחוד החברה לצורכי דיווח כספי.

ב. כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי :

- (1) השקעות שאינן מניות רגילות ינוכו במלואן מרובד ההון הרלבנטי.
- (2) השקעות במניות רגילות יטופלו כמפורט בסעיף 13 ("ניכויי סף").

הון רובד 1 נוסף

7. הון רובד 1 נוסף מורכב מסך הרכיבים הבאים :

א. מכשירים שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי (ואינם נכללים בהון עצמי רובד 1) העונים לדרישות הבאות :

- (1) עמידה בקריטריונים להכללה בהון רובד 1 נוסף המפורטים בנספח ג';
- (2) עמידה בדרישות לספיגת הפסדים בנקודת האי-קיימות המפורטות בנספח ה'.

- ב. פרמיה על מכשירים הכלולים בהון רובד 1 נוסף ;
- ג. מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על ידי משקיעי צד ג', כאשר המכשירים, באם היו מונפקים על ידי התאגיד הבנקאי, היו עומדים בכל הקריטריונים לסיווג כהון רובד 1 נוסף, המפורטים בנספחים ג' ו-ה' ואינם כלולים בהון עצמי רובד 1.
- ד. ניכויים מהון רובד 1 נוסף כמפורט בסעיף 8.

ניכויים מהון רובד 1 נוסף

8. להלן הניכויים מהון רובד 1 נוסף :
- א. השקעה עצמית במכשירי הון רובד 1 נוסף, המוחזקת באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבות לרכוש מכשירים בכפוף להסכמים חוזיים), כמפורט בסעיף 5.ח. לעיל ;
- ב. החזקות צולבות הדדיות במכשירי הון רובד 1 נוסף של תאגידים פיננסיים ;
- ג. השקעות במכשירי הון רובד 1 נוסף של תאגידים בנקאיים וחברות בת שלהם ;
- ד. השקעות במכשירי הון רובד 1 נוסף של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי כמפורט בסעיף 6.
9. כאשר התאגיד הבנקאי נדרש לבצע ניכוי מהון רובד 1 נוסף ואין לו ברובד זה די הון לביצוע הניכוי, ההפרש ינוכה מהון עצמי רובד 1.

הון רובד 2

10. הון רובד 2 מורכב מסך הרכיבים הבאים :
- א. מכשירים שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי (ואינם נכללים בהון רובד 1) העונים לדרישות הבאות :
- (1) עמידה בקריטריונים להכללה בהון רובד 2 המפורטים בנספח ד' ;
- (2) עמידה בדרישות לספיגת הפסדים בנקודת האי-קיימות המפורטות בנספח ה'.
- (3) העברת הודעה לפיקוח על הבנקים, בסמוך לאחר הנפקת מכשיר ההון, בנוסח המצורף בנספח ז'.
- ב. פרמיה על מכשירים הכלולים בהון רובד 2 ;
- ג. מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי למשקיעי צד ג', כאשר המכשירים, באם היו מונפקים על ידי התאגיד הבנקאי, היו עומדים בכל הקריטריונים לסיווג כהון רובד 2, המפורטים בנספחים ד' ו-ה' ואינם כלולים בהון רובד 1 ;
- ד. סכום המכשירים שיוכר בהון רובד 2, יחושב כמפורט בנספח ב'.

- ד. הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתאיח. סכום ההפרשות הכשירות להכללה בהון רובד 2 לא יעלה על המגבלות הבאות:
- (1) 1.25% מסך נכסי הסיכון המשוקללים לסיכון אשראי המחושבים לפי הגישה הסטנדרטית;
- (2) כאשר ההפרשות הכשירות עולות על ההפסדים הצפויים המחושבים לפי גישת הדירוגים הפנימיים, העודף יוכר עד לסכום המהווה 0.6% מסך נכסי הסיכון המשוקללים לסיכון אשראי.
- ה. ניכויים מהון רובד 2 כמפורט בסעיף 11.

ניכויים מהון רובד 2

11. להלן הניכויים מהון רובד 2:
- א. השקעה עצמית במכשירי הון רובד 2, המוחזקת באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבות לרכוש מכשירים בכפוף להסכמים חוזיים), כמפורט בסעיף 5.n. לעיל;
- ב. החזקות צולבות הדדיות במכשירי הון רובד 2 של תאגידים פיננסיים;
- ג. השקעות במכשירי הון רובד 2 של תאגידים בנקאיים וחברות בת שלהם;
- ד. השקעות במכשירי הון רובד 2 של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי כמפורט בסעיף 6.
12. כאשר תאגיד בנקאי נדרש לבצע ניכוי מהון רובד 2 ואין לו די הון לביצוע הניכוי הנדרש, ההפרש ינוכה מהון רובד 1 נוסף.

ניכויי סף

13. להלן הטיפול בניכויי סף:
- א. שני הפריטים הבאים יהיו כפופים לניכוי כמפורט בסעיף זה:
- (1) מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי (כאמור בסעיף 5.ב.);
- (2) השקעות בשיעור העולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי תאגידים פיננסיים (כאמור בסעיף 6).
- ב. סכום כל אחד משני הפריטים לעיל העולה על 10% מהון עצמי רובד 1 של התאגיד הבנקאי לאחר כל הניכויים המנויים בסעיף 5, אך לפני החלת ניכויי הסף שבסעיף זה, ינוכה מהון עצמי רובד 1 של התאגיד הבנקאי.
- ג. בתקופה שבין 1 בינואר 2014 ל-1 בינואר 2018:
- סכום שני הפריטים שלא נוכו לפי סעיף קטן ב. לעיל העולה על 15% מהון עצמי רובד 1 של התאגיד הבנקאי (לפני ניכוי פריטים אלו אך לאחר כל הניכויים האחרים), ינוכה מהון עצמי רובד 1.
- ד. החל מ-1 בינואר 2018:

- (1) סכום שני הפריטים שלא נוכו לפי סעיף קטן ב. לעיל העולה על 15% מהון עצמי רובד 1 של התאגיד הבנקאי (לאחר כל הניכויים), ינוכה מהון עצמי רובד 1.
- (2) לצורך קביעת סכום שני הפריטים המוכר להון עצמי רובד 1, יש להכפיל את סך ההון העצמי רובד 1 (לאחר כל הניכויים כולל ניכוי של שני הפריטים במלואם) ב-17.65% (היחס שבין 15% ל-85%).
- ה. סכום שני הפריטים לעיל שלא נוכה מהון עצמי רובד 1 ישוקלל בשיעור של 250%. בנספח ו' מצורפת דוגמה לחישוב המגבלה.

פריטים המשוקללים ב-1250%

14. הפריטים הבאים יקבלו משקל סיכון של 1250%:
- א. חשיפות איגוח מסוימות, בהתאם לסעיף 562 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 205, בנושא "מדידה והלימות הון - סיכון אשראי - איגוח";
- ב. חשיפות מנייתיות מסוימות תחת גישת PD/LGD;
- ג. אי תשלום/מסירה על עסקאות שאינן מסירה-כנגד-תשלום (non-DvP) ועסקאות שאינן תשלום-כנגד-תשלום (non-PvP);
- ד. השקעות עודפות של מעל 5% מהון עצמי רובד 1 של תאגיד בנקאי בתאגיד ריאלי בודד שאינו תאגיד פיננסי;
- ה. השקעות עודפות של מעל 20% מכל סוג של אמצעי שליטה בתאגידים ריאליים שאינם תאגידים פיננסיים.

נספח א'

קריטריונים לסיווג מניות רגילות

בכדי שמניות רגילות יסווגו כהון עצמי רובד 1, עליהן לעמוד בקריטריונים הבאים:

1. הזכויות לפיהן הן הנדחות ביותר בעת פירוק התאגיד הבנקאי.
2. בעלי זכות לנכסים שיוריים באופן יחסי לחלקם בהון שהונפק, לאחר שבעלי הזכות הבכירים יותר קיבלו את כספם בפירוק (כלומר, קיימת להם זכות בלתי מוגבלת ומשתנה, לא קבועה או מוגבלת בתקרה).
3. סכום הקרן הינו צמית ומשולם רק בעת פירוק (מבלי להתייחס לרכש חוזר לפי שיקול דעת או לאמצעים אחרים שהשפעתם היא הפחתת הון לפי שיקול דעת המותר לפי חקיקה רלוונטית).
4. בעת ההנפקה, התאגיד הבנקאי לא יצור ציפייה שהמכשיר ירכש חזרה, ייפדה או יבוטל, וכן לא יהיו תנאים סטטוטוריים או חוזיים המספקים מאפיין כלשהו היוצר ציפייה שכזו.
5. חלוקה תבוצע רק מפריטים ראויים לחלוקה (כולל עודפים). סכום החלוקה אינו קשור בכל צורה שהיא לסכום ששולם בעת ההנפקה ואינו כפוף לתקרה חוזית (מלבד במצבים בהם התאגיד הבנקאי אינו יכול לבצע חלוקה העולה על הפריטים הראויים לחלוקה).
6. לא יתקיימו נסיבות בהן תחול חובת חלוקה. לפיכך, אי חלוקה אינה אירוע המהווה כשל.
7. חלוקה תבוצע רק אחרי שמולאו כל ההתחייבויות החוזיות והמשפטיות ובוצעו התשלומים בגין מכשירי הון בכירים יותר. פירוש הדבר הוא שאין חלוקה מועדפת, כולל בהתייחס לרכיבים אחרים המסווגים כהון מונפק בעל האיכות הגבוהה ביותר.
8. ההון המונפק הוא זה הסופג ראשון ובאופן יחסי את ההפסדים הגבוהים ביותר בעת היווצרותם. בהון בעל האיכות הגבוהה ביותר, כל מכשיר סופג הפסדים על בסיס שוטף ברמת בכירות שווה (pari passu) לכל האחרים.
9. הסכום ששולם מוכר כהון מניות (לא כהתחייבות) לצורך קביעת חדלות פירעון מאזנית.
10. הסכום ששולם מסווג כהון מניות בהתאם לתקנים החשבונאיים הרלוונטיים.
11. הונפק ישירות ונפרע במלואו ואין באפשרות התאגיד הבנקאי, במישרין או בעקיפין, לממן את רכישת המכשיר.
12. הסכום ששולם אינו מובטח בביטחונות או מכוסה בערבות המנפיק או ישות קשורה² או כפוף להסדרים אחרים המשפרים משפטית או כלכלית את בכירות הזכויות.
13. ההנפקה בוצעה בכפוף לאישור הבעלים של התאגיד הבנקאי המנפיק, שניתן ישירות על ידם או, אם החוק מאפשר זאת, על ידי הדירקטוריון או אדם אחר שהוסמך לכך על ידי הבעלים.
14. ניתן לו גילוי ברור ונפרד במאזן התאגיד הבנקאי.

² ישות קשורה יכולה לכלול חברת אם, חברה אחות, חברה בת או כל חברה קשורה. חברת החזקות הינה חברה קשורה ללא קשר אם היא מהווה חלק מהקבוצה הבנקאית המאוחדת.

נספח ב'

זכויות מיעוט והון אחר המונפק בחברות בת שאוחזו המוחזק על ידי צד ג'

1. סכום זכויות המיעוט העומד בדרישות המפורטות בהוראה שייכלל בהון הפיקוחי הוא :
  - א. סך ההון המיוחס לצד ג', בניכוי
  - ב. הסכום שמעל הדרישות הפיקוחיות המזעריות המפורטות בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 201 (להלן – "עודף הון"), המחושב בהתאם לסעיפים 2-4 להלן.

הון עצמי רובד 1

2. סכום זכויות המיעוט שיוכרו בהון עצמי רובד 1, יחושב כלהלן :
  - א. עודף הון עצמי רובד 1 של חברת הבת מחושב כהון עצמי רובד 1 של חברת הבת בניכוי הנמוך מבין :
    - (1) הדרישות המזעריות להון עצמי רובד 1 של חברת הבת.
    - (2) החלק של הדרישה המזערית של הון עצמי רובד 1 על בסיס מאוחד המיוחס לחברת הבת.
  - ב. עודף ההון העצמי רובד 1 המיוחס לבעלי מניות המיעוט מחושב על ידי הכפלת עודף הון עצמי רובד 1 בחלקם של בעלי מניות המיעוט בהון עצמי רובד 1.

הון רובד 1

3. סכום המכשירים שיוכרו בהון רובד 1 נוסף, יחושב כלהלן :
  - א. עודף הון רובד 1 של חברת הבת מחושב כהון רובד 1 של חברת הבת בניכוי הנמוך מבין :
    - (1) הדרישות המזעריות להון רובד 1 של חברת הבת.
    - (2) החלק של הדרישה המזערית להון רובד 1 על בסיס מאוחד המיוחס לחברת הבת.
  - ב. עודף הון רובד 1 המיוחס למשקיעי צד ג' מחושב על ידי הכפלת עודף הון רובד 1 בחלקו של הון רובד 1 המוחזק על ידי משקיעי צד ג' מהון רובד 1 של התאגיד הבנקאי.

הון רובד 2

4. סכום המכשירים שיוכרו בהון רובד 2, יחושב כלהלן :
  - א. עודף סך ההון של חברת הבת מחושב כסך ההון של חברת הבת בניכוי הנמוך מבין :
    - (1) דרישת ההון המזערית לסך ההון של חברת הבת.
    - (2) החלק של הדרישה המזערית לסך ההון על בסיס מאוחד המיוחס לחברה הבת.
  - ב. עודף סך ההון המיוחס למשקיעי צד ג' מחושב על ידי הכפלת עודף סך ההון בחלקו של סך ההון המוחזק על ידי משקיעי צד ג' מסך ההון של התאגיד הבנקאי.

נספח ג'

קריטריונים להכללת מכשירים בהון רובד 1 נוסף

בכדי שמכשירי הון יהיו כשירים כהון רובד 1 נוסף, עליהם לעמוד בקריטריונים הבאים :

1. הונפקו ונפרעו במלואם.
  2. הזכויות לפיהן נדחות ביחס למפקידים, נושים ומכשירי הון רובד 2 של התאגיד הבנקאי.
  3. אינם מובטחים בביטחונות או מכוסים בערבות המנפיק או ישות קשורה או כפופים להסדרים אחרים המשפרים משפטית או כלכלית את בכירות הזכויות לעומת נושי התאגיד הבנקאי.
  4. צמית, כלומר ללא תאריך פירעון וללא הגדלות ריבית (step-ups) או תמריצים אחרים לפדיון.
  5. ניתנים לפדיון מוקדם לפי דרישת המנפיק רק לאחר 5 שנים :
    - א. על מנת לממש אופציה לפדיון מוקדם על התאגיד הבנקאי לקבל אישור מוקדם של המפקח ;
    - ב. התאגיד הבנקאי לא יצור כל ציפייה לכך שאופציית הפדיון המוקדם תמומש ;
    - ג. התאגיד הבנקאי לא יממש אופציה לפדיון מוקדם אלא אם כן התקיים אחד מאלה :
- (1) המכשיר יוחלף בהון בעל איכות זהה או גבוהה יותר וההחלפה תיעשה בתנאים שביכולת התאגיד הבנקאי לעמוד בהם בכל הקשור לקיבולת ההכנסות שלו³ ;
- (2) התאגיד הבנקאי מוכיח שיחס ההון שלו הוא הרבה מעבר לדרישות ההון המזעריות כאמור בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 201 – "מבוא, תחולה וחישוב דרישות" אחרי מימוש הפדיון המוקדם.
6. תשלום קרן (על ידי רכישה חוזרת של המכשיר או פדיון) ייעשה רק באישור מוקדם של הפיקוח, והתאגיד הבנקאי לא יניח או ייצור ציפיות שוק שאישור הפיקוח יינתן.
  7. שיקול דעת בתשלומי ריבית/דיבידנד :
    - א. לתאגיד הבנקאי יהיה שיקול דעת מלא בכל עת לבטל חלוקה/תשלום.
    - ב. ביטול תשלומים לפי שיקול דעת לא יהווה אירוע של כשל.
    - ג. לתאגיד הבנקאי תהיה גישה מלאה לתשלומים שבוטלו לצורך עמידה בהתחייבויות שהגיע זמן פירעונן.
    - ד. ביטול חלוקה/תשלומים לא יטיל מגבלות על התאגיד הבנקאי למעט לעניין חלוקה לבעלי מניות רגילות.

³ הנפקות תחליפיות יכולות להתבצע במקביל אך לא לאחר שהמכשיר נפדה.

⁴ תוצאה של "שיקול דעת מלא בכל עת לביטול חלוקה/תשלום היא שלא יותרו "dividend pushers". מכשיר בעל מאפיין זה מחייב את התאגיד הבנקאי המנפיק לבצע חלוקה/דיבידנד בגין המכשיר אם נעשה תשלום בגין מכשיר הון או מניה אחרים (בדרך כלל יותר נחותים). התחייבות כזו אינה עקבית עם הדרישה ל"שיקול דעת מלא בכל עת". בנוסף, המונח "לבטל חלוקה/תשלום" פירושו ביטול מוחלט של תשלומים אלו. לא יאושרו מאפיינים הדורשים מהתאגיד הבנקאי לבצע תשלום/חלוקה במניות.

8. תשלומי ריבית/דיבידנד יבוצעו רק מפריטים ראויים לחלוקה.
9. למכשיר לא יהיה מאפיין דיבידנד הרגיש לאשראי, כלומר דיבידנד/ריבית הנקבעים מחדש מעת לעת תוך התבססות באופן מלא או חלקי על מצב האשראי של התאגיד הבנקאי.
10. המכשיר לא יגרום להתחייבויות לעלות על הנכסים, אם מבחן מאזני מעין זה מהווה חלק מחוקי חדלות פירעון במדינה.
11. למכשיר המסווג כהתחייבות לצרכים חשבונאיים חייב להיות מנגנון לספיגת הפסדי קרן, כאשר יחס הון עצמי רוברד 1 של התאגיד הבנקאי יורד מ-7%, על ידי:
  - א. המרה למניות רגילות, או
  - ב. הפחתה.
 על ההפחתה יחולו ההשפעות הבאות:
  - (1) הפחתת הזכויות של המכשיר בעת פירוק;
  - (2) הפחתת הסכום שישולם בעת מימוש פדיון מוקדם; ו-
  - (3) הפחתה חלקית או מלאה של תשלומי ריבית/דיבידנד בגין המכשיר.
12. התאגיד הבנקאי או ישות קשורה שהתאגיד הבנקאי שולט בה או שיש לו בה השפעה מהותית לא יוכלו לרכוש את המכשיר, למעט במקרים של רכישה חוזרת לפי קריטריון 6 לעיל. כמו כן, התאגיד הבנקאי לא יממן את רכישת המכשיר במישרין או בעקיפין.
13. למכשיר לא יהיו מאפיינים שיפגעו בגיוס הון חדש, כגון: דרישות המחייבות את המנפיק לפצות משקיעים אם מכשיר חדש יונפק במחיר נמוך יותר במשך תקופת זמן ספציפית.
14. המכשיר לא הונפק באמצעות ישות למטרה מיוחדת (SPV).
15. המכשיר אושר על ידי המפקח.

נספח ד'

קריטריונים להכללת מכשירים בהון רובד 2

כדי שמכשירי הון יהיו כשירים כהון רובד 2, עליהם לעמוד בקריטריונים הבאים:

1. הונפקו ונפרעו במלואם.
2. הזכויות לפיהם נדחות ביחס למפקידים ולנושים של התאגיד הבנקאי.
3. אינם מובטחים בביטחונות או מכוסים בערבות המנפיק או ישות קשורה או כפופים להסדרים אחרים המשפרים משפטית או כלכלית את בכירות הזכויות לעומת מפקידים ונושים אחרים של התאגיד הבנקאי.
4. פדיון:
  - א. תקופה מקורית לפדיון של לפחות 5 שנים.
  - ב. הכללה בהון הפיקוחי בחמש השנים האחרונות לפני הפדיון כפופה להפחתה בשיעור שווה.
  - ג. לא יהיו הגדלות ריבית או תמריצים אחרים לפדיון.
5. ניתנים לפדיון מוקדם לפי דרישת המנפיק רק לאחר 5 שנים:
  - א. נדרש אישור מוקדם של המפקח לצורך מימוש אופציה לפדיון מוקדם;
  - ב. תאגיד בנקאי לא יצור ציפייה שאופציית הפדיון המוקדם תמומש;⁵
  - ג. תאגיד בנקאי לא יממש אופציה לפדיון מוקדם, אלא אם כן התקיים אחד מאלה:
  - (1) המכשיר יוחלף בהון בעל איכות זהה או גבוהה יותר וההחלפה תיעשה בתנאים שביכולת התאגיד הבנקאי לעמוד בהם בכל הקשור לקיבולת ההכנסות שלו⁶;
  - (2) התאגיד הבנקאי מוכיח שיחס ההון שלו הוא הרבה מעבר לדרישות ההון המזעריות כאמור בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 201 בנושא "מבוא, תחולה וחשוב דרישות" אחרי מימוש הפדיון המוקדם.
6. למשקיע לא תהיה יכולת להאיץ תשלומים עתידיים מתוכננים (קרן או ריבית), אלא במקרים של פירוק.
7. למכשיר לא יהיה מאפיין דיבידנד הרגיש לאשראי, כלומר דיבידנד/ריבית הנקבעים מחדש מעת לעת תוך התבססות באופן מלא או חלקי על מצב האשראי של התאגיד הבנקאי.

⁵ אופציה לפדיון מוקדם של מכשיר אחרי 5 שנים אך לפני תחילת תקופת הפחת לא תיחשב כתמריץ לפדיון כל עוד התאגיד הבנקאי אינו פועל ליצירת ציפיות שאופציית הפדיון המוקדם תמומש בנקודה זו.

⁶ הנפקות תחליפיות יכולות להתבצע במקביל אך לא לאחר שהמכשיר נפדה.

8. התאגיד הבנקאי או ישות קשורה שהתאגיד הבנקאי שולט בה או שיש לו בה השפעה מהותית, לא יוכלו לרכוש את המכשיר. כמו כן, התאגיד הבנקאי לא יממן את רכישת המכשיר במישרין או בעקיפין.
9. למכשיר חייב להיות מנגנון לספיגת הפסדי קרן על ידי המרה למניות רגילות או הפחתת המכשיר, כאשר יחס הון עצמי רובד 1 של התאגיד הבנקאי יורד מ-5%.
10. המכשיר לא הונפק באמצעות ישות למטרה מיוחדת (SPV).
11. בטל.

נספח ה'

דרישות לספיגת הפסדים בנקודת האי-קיימות (Non viability)

בנוסף לעמידה בקריטריונים שנקבעו בנספחים ג' ו-ד', על מכשירי הון רובד 1 נוסף והון רובד 2 הנכללים בהון הפיקוחי לעמוד בדרישות הבאות לספיגת הפסדים בנקודת האי-קיימות:

1. תנאי מכשירי הון רובד 1 ורובד 2 שאינם מניות יכללו סעיף הקובע שבהתרחש האירוע המכונן (trigger event) (כהגדרתו בסעיף 4 להלן), יומר המכשיר באופן מיידי למניות רגילות של התאגיד הבנקאי או יימחק (written off).
2. כל פיצוי המשולם למחזיקי המכשיר כתוצאה ממחיקה חייב להיות משולם מיידי בצורת מניות רגילות.
3. התאגיד הבנקאי ישמור בכל עת את האישורים הקודמים הדרושים להנפקה מיידי של מספר המניות הרלבנטי שפורט בתנאי המכשיר בנקודת האי-קיימות.
4. האירוע המכונן בתאגיד בנקאי הוא המוקדם מבין השניים הבאים:
  - א. הודעת המפקח לתאגיד הבנקאי שהמרת מכשיר ההון או מחיקתו הינם הכרחיים, מכיוון שבלעדיהם, לדעת הפיקוח, יגיע התאגיד הבנקאי לנקודת האי-קיימות;
  - ב. החלטה לבצע הזרמת הון מהמגזר הציבורי, או תמיכה שוות ערך, שבלעדיה יגיע התאגיד הבנקאי לנקודת האי-קיימות, כפי שקבע הפיקוח.
5. הנפקה של מניות חדשות כלשהן כתוצאה מהאירוע המכונן חייבת להתרחש לפני הזרמת הון מהמגזר הציבורי כך שההון שהתקבל מהמגזר הציבורי לא ידולל.
6. האירוע המכונן במכשירי הון שהונפקו על ידי חברה בת בחו"ל ואשר נכללים בהון של חברת האם על בסיס מאוחד, הוא המוקדם מבין השניים הבאים:
  - א. הודעת המפקח במדינה האם שהמרת מכשיר ההון או מחיקתו הינם הכרחיים, מכיוון שבלעדיהם, לדעת המפקח במדינה האם, תגיע חברת הבת לנקודת האי-קיימות;
  - ב. החלטה לבצע הזרמת הון מהמגזר הציבורי, או תמיכה שוות ערך, במדינת האם, שבלעדיה תגיע חברת הבת לנקודת האי-קיימות, כפי שקבע המפקח במדינה האם.
7. מניות רגילות ששולמו כפיצוי למחזיקי המכשיר חייבים להיות מניות רגילות של הבנק המנפיק או של חברת האם של הקבוצה המאוחדת.

נספח ו'

מגבלת 15% מהון עצמי על שני הפריטים המפורטים בסעיף 13

1. נספח זה נועד להבהיר את חישוב מגבלת 15% על שני הפריטים המפורטים בסעיף 13.
2. ההכרה בפריטים אלו תוגבל ל-15% מהון עצמי רובד 1, לאחר החלת כל הניכויים. כדי לקבוע את הסכום המקסימלי של פריטים אלו שניתן להכיר בו*, על תאגידים בנקאיים להכפיל את סכום ההון העצמי רובד 1** (לאחר כל הניכויים, כולל, לאחר הניכוי, של שני הפריטים במלואם) ב-17.65%. מספר זה נובע מחלקו של 15% ב-85% ($85\%/15\% = 17.65\%$).
3. לדוגמה, נניח שלתאגיד בנקאי יש הון עצמי בסך €85 (מחושב לאחר כל הניכויים, כולל, לאחר הניכוי, של שני הפריטים במלואם).
4. הסכום המקסימלי של שני הפריטים שיוכר על ידי התאגיד הבנקאי בחישוב ההון העצמי רובד 1 הוא $€15 = €85 \times 17.65\%$. כל סכום עודף מעל €15 ינוכה מהון עצמי רובד 1. אם לתאגיד הבנקאי יש פריטים אלו (למעט סכומים שנוכו לאחר החלת המגבלות בודדות של 10%) שסכומם המצרפי מגיע למגבלת 15%, ההון העצמי רובד 1 לאחר הכללת פריטים אלו, יהיה $€100 = €85 + €15$. שיעור שני הפריטים מסך הון עצמי רובד 1 יהיה 15%.

* יתכן שהסכום שיוכר בפועל יהיה נמוך מסכום מקסימלי זה, או בשל היות סך שני הפריטים מתחת למגבלת 15% שנקבעה בנספח זה, או בשל החלת מגבלת 10% לכל פריט.

** בשלב זה זהו סכום "היפותטי" של הון עצמי רובד 1 בכך שהוא משמש רק לצורכי קביעת הניכוי של שני הפריטים.

נספח ז'

נוסח הודעה על הנפקת מכשיר הון המוכר כהון רובד 2

תאריך _____

הפיקוח על הבנקים
בנק ישראל
ירושלים

הרינו להודיעכם כי בתאריך _____, (שם הבנק) הנפיק מכשיר הון בסך _____ ש"ח, הנושא ריבית בשיעור של _____%, ועומד לפירעון בתאריך _____.

הנפקה זו עומדת בדרישות הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 202 (מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי), וממלאת אחר כל הקריטריונים שנקבעו בנספחים ד' ו-ה' להוראה זו.

מצורף העתק חתום של שטר ההון, וכן פירוט של מאפייני המכשיר והערכה עצמית על עמידה בקריטריוני הכשירות.

הרינו מאשרים את האמור לעיל:

_____

_____

יועץ משפטי

מנכ"ל/חשבונאי ראשי

מאפיינים עיקריים של מכשיר הון רובד 2 שהונפק

עבור כל אחד מהפריטים הבאים, על התאגיד הבנקאי לרשום את המידע הרלוונטי שיתבסס על הסעיפים שנכללו בהסכם הנפקת מכשירי ההון או בכל מסמך רלבנטי אחר.

מידע רלבנטי	מאפיינים	
כללי		
	שם המנפיק	.1
	סוג ההנפקה (פרטית/ציבורית)	.2
	צמוד/לא צמוד	.3
	מטבע ההנפקה	.4
	סכום מינימום ליחידה	.5
קופון		
	ריבית קבועה/משתנה	.6
	הריבית נקבעת מחדש לאחר תקופה	.7
	מנגנון לקביעה מחדש של הריבית	.8
מנגנון המרה/מחיקה		
	האם קיים מנגנון המרה או מחיקה	.9
	במקרה של מנגנון המרה – מהו שיעור ההמרה	.10
	במקרה של מחיקה – האם קיימת אפשרות להשבה	.11
	באם קיימת אפשרות השבה – תיאור המנגנון	.12

הערכה עצמית על עמידה בקריטריוני הכשירות של מכשיר הון רובד 2 שהונפק

תאגיד בנקאי נדרש לסקור ולהעריך כל הסכם להנפקת מכשיר הון אל מול הדרישות להכללת מכשירים בהון הפיקוחי המפורטות בנספחים ד' ו-ה' להוראה זו. על התאגיד הבנקאי להשלים את כל המידע הרלוונטי בטבלה המצורפת.

קריטריונים להכללת מכשירים בהון רובד 2 – נספח ד'		
מספר הקריטריון	הפנייה לסעיף הרלבנטי בהסכם ההנפקה	הערות
.1		
.2		
.3		
.4		
.5		
.6		
.7		
.8		
.9		
.10		
קריטריונים לספיגת הפסדים בנקודת האי-קיימות - נספח ה'		
מספר הקריטריון	הפנייה לסעיף הרלבנטי בהסכם ההנפקה	הערות
.1		
.2		
.3		
.4		
.5		
.6		
.7		

נספח ח' – ניכוי מהון עצמי רובד 1 של הלוואות לדיור לא צוברות

1. תאגיד בנקאי ינכה מהון עצמי רובד 1 את הסכום הנדרש לצורך כיסוי הלוואות לדיור שלאורך זמן לא צוברות הכנסות ריבית.
- תאגיד בנקאי יקבע את סכום הניכוי הנדרש בגין כל הלוואה כאמור לפי יתרת החוב הרשומה של ההלוואה לדיור, כשהיא מוכפלת בגורמי ההכפלה המפורטים בסעיף 2 להלן. יש לנכות מהסכום שנקבע כאמור הפרשות להפסדי אשראי בגין ההלוואה.
- לעניין זה –
- "הלוואה לדיור" - כמשמעותה בסעיף 231 (תבליט שני) בהגדרת "הלוואות במשכון דירת מגורים" בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 204, בנושא "גישת הדירוגים הפנימיים לסיכון אשראי".
2. גורמי הכפלה לצורך קביעת סכום הניכוי הנדרש :

גורם הכפלה	זמן שחלף מהמועד שבו ההלוואה סווגה לראשונה כהלוואה לא צוברת
0.25	החל מהיום הראשון ועד היום האחרון של השנה הרביעית
0.35	החל מהיום הראשון ועד היום האחרון של השנה החמישית
0.55	החל מהיום הראשון ועד היום האחרון של השנה השישית
0.7	החל מהיום הראשון ועד היום האחרון של השנה השביעית
0.8	החל מהיום הראשון ועד היום האחרון של השנה השמינית
0.85	החל מהיום הראשון ועד היום האחרון של השנה התשיעית
1	החל מהיום הראשון של השנה העשירית

עדכונים			
תאריך	פרטים	גרסה	חוזר 06 מס'
20/6/10	חוזר מקורי	1	2268
4/7/11	עדכון	2	2307
30/5/13	עדכון	3	2386
26/2/18	עדכון	4	2555
02/02/21	עדכון	5	2650